

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Masarykova základní škola
a mateřská škola Obecnice

„Poznávám sám, poznáváme spolu“

Příloha Školního vzdělávacího programu „Poznávám sám, poznáváme spolu“
č.j.: 45/2021 MZŠMŠOBECNICE

Vzdělávání dětí v mateřské škole od 2 do 3 let
Č.j.: 46/2021/MZŠMŠOBECNICE

Vzdělávání dětí v mateřské škole od 2 do 3 let

„Vše, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole.“

Robert Fulghum

Obsah

1. Úvod a charakteristika dítěte ve věku od 2 do 3 let	3
2. Věcné podmínky	4
3. Podmínky vzdělávání	5
4. Obsah vzdělávání	5
5. Použité zdroje	8

1. Úvod a charakteristika dítěte ve věku od 2 do 3 let

Předškolní vzdělávání je aktuálně (v souladu s § 33 školského zákona) koncipováno tak, aby podporovalo rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílelo se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů.

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Od roku 2020 bude předškolní vzdělávání organizováno pro děti od dvou do zpravidla 6 let. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte.

Charakteristika věku od 2 do 3 let

Období mezi druhým a třetím rokem je v životě dítěte velmi důležitým a významným obdobím, ve kterém dochází k intenzivnímu rozvoji řeči, k výraznému osamostatňování a expanznímu rozvoji motorických dovedností, především zdokonalování pohybových aktivit.

Dvouleté děti v MŠ vyžadují zvýšenou pozornost učitelek, některé ještě nejsou plně samostatné a vyžadují pomoc dospělé osoby. Období mezi druhým a třetím rokem je v životě dítěte velmi důležitým a významným obdobím, ve kterém dochází k intenzivnímu rozvoji řeči, k výraznému osamostatňování a expanznímu rozvoji motorických dovedností, především zdokonalování pohybových aktivit.

Dítě projevuje touhu po poznání, objevování, manipulaci a experimentaci s předměty. V tomto období dochází zároveň k rozvoji vědomí sebe sama, což se projevuje nejenom výše uvedenou separací od hlavní pečující osoby, ale také potřebou sebeprosazení: dvouleté dítě chce některé činnosti provádět samo. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které je naplňují.

V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé

přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

2. Věcné podmínky

V oblasti věcných (materiálních) podmínek je třeba zvážit vhodnost některých stávajících hraček, didaktických pomůcek a vybavení pro děti ve věku od 2 do 3 let v dané třídě mateřské školy.

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je použito více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte. V případě potřeby jsou k dispozici nočníky.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.

3. Podmínky vzdělávání

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Dítě potřebuje:

- stálý pravidelný denní režim
- dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí
- přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče
- srozumitelná pravidla

Pro děti je zvlášť upravený režim v MŠ. Chodí na kratší vycházky, oběd probíhá od 11.00 hod.

Odpočinek je na lehátku, probíhá od 12:00 do 14:00 hod, děti mají možnost během celého dne dle potřeb navštívit relaxační zónu, která je součástí kmenové třídy těchto dětí.

Děti mladší tří let mají více času pro stravování, hygienu, převlékání v šatnách. Podle toho jsou přizpůsobeny i zájmové a řízené činnosti (čas pro řízenou činnost dětí mladších tří let je max. 8 minut). U těchto dětí podporujeme hlavně spontánní a volnou hru.

Z hlediska organizačního zajištění chodu je umožněno dětem zejména individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování, zohledňujeme v souladu s právními předpisy počet dětí ve třídě mateřské školy. Organizace vzdělávání a plánování činností v mateřské škole vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem.

4. Obsah vzdělávání

Řízená činnost u takto malých dětí probíhá nenásilnou formou s dostatečným množstvím pomůcek a vhodné motivace, činnosti trvají 5 – 8 minut, kdy je dítě schopno se plně koncentrovat a vnímat. Děti k těmto činnostem nenutíme a respektujeme aktuální psychický stav a potřeby každého jednotlivce.

U všech činností u dětí ve věku od 2 do 3 let rozvíjíme tyto oblasti:

Dítě a jeho tělo (hrubá, jemná motorika, sebeobsluha) (Grůzová, Syslová, 2015, s. 41):

- „chůze do schodů i ze schodů,
- překonávání vzdálenosti skokem (již dříve skok na místě, z malé výšky),
- jízda na tříkolce,
- stoj na jedné noze,
- navlékání korálků, napodobování vertikální, horizontální a kruhové čáry při kresbě,
- jíst lžící (nepřevracet ji, nebryndat),
- převléknout se, rozepínat knoflíky,
- samostatně používat toaletu, umýt si ruce (s pomocí dospělého),
- znát a pojmenovat viditelné části těla,
- projevovat samostatnost a vynalézavost v samoobsluze.“

Dítě a jeho psychika (řeč, vnímání, kresba) (Grůzová, Syslová, 2015, s. 42, 44, 45):

- „reprodukovat krátké říkanky, básničky (zapamatovat si je),
- sestavit větu (minimálně o třech slovech),
- vyprávět jednoduchý příběh, který vícekrát slyšelo,
- chápe pojmy (například slovo pes neoznačuje jednoho konkrétního psa),
- chápe, že pomocí obrázku může vyjádřit něco konkrétního
- rozlišuje v množině maximálně 4 prvků (když předmět zmizí, hledá jej),
- rozlišuje barvy
- dokáže formulovat svou představu o tom, na co si bude hrát, mluvit o sobě v první osobě,
- znát své jméno, pohlaví, poznat své věci.“

Dítě a ten druhý (hra, komunikace s dospělou osobou, interakce s dítětem) (Grůzová, Syslová, 2015, s. 46):

- „půjčit druhému hračku,
- znát jména ostatních dětí ve třídě,
- spolupracovat s druhými při rozvíjení námětových staveb.“

Dítě a společnost (respektování pravidel, adaptace, slušné chování) (Grůzová, Syslová, 2015, s. 47)

- „znát základní pravidla soužití v mateřské škole a dodržovat je,
- znát některé lidské činnosti, poznat některá povolání, například podle výrazného oblečení (lékař, policista).“

Dítě a svět (znalosti – zajímá se, poznává, rozlišuje) (Grůzová, Syslová, 2015, s. 48, 49):

- „jmenuje každodenní činnosti a děje, předměty denní potřeby, základní druhy jídel,
- dokáže se orientovat v prostoru školky i na zahradě; zná stálé místo předmětů ve školce, které používá,
- zná běžné dopravní prostředky,

- *má povědomí o běžných přírodních jevech (slunce, mraky, déšť, vítr, sníh, led...), nápadných přírodních proměnách v rámci změn ročních období, rozlišuje stromy, keře, květiny (ne však druhy),*
- *poznává a správně označí běžné druhy ovoce a zeleniny,*
- *poznává druhy zvířat,*
- *rozlišuje základní barvy, tvary, velikosti (třídí, až později pojmenovává), (třídí vždy podle jedné vlastnosti)*
- *pozná objekty na obrázku,*
- *začíná chápat označení pro vztahy v prostoru (nahore, dole, vedle, vzadu, vpředu, vzadu),*
- *začíná chápat označení pro časové vztahy (ráno, večer, hned, potom).“*

5. Použité zdroje

1. *RVP PV*
2. *Raabe*
3. *Dvouleté děti v předškolním vzdělávání od jara do léta, PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D., Mgr. Hana Splavcová*

Schváleno na pedagogické poradě dne: 24. 8. 2020

Účinnost: 1. 9. 2020

Platnost: 1. 9. 2020

Zpracovala: Kateřina Maďarová, vedoucí učitelka

Schválil: Mgr. Jiří Kadlec, ředitel školy